

Lukitusuudistus, kulkuoikeudet ja turvallisusselvitykset

Turvalaitepäivä 2.4.2025

1.4.2025

Väylävirasto
Trafikledsverket

Lukitusuudistuksen hankinnat

- Väylävirastolla on käynnissä valtakunnallinen rataverkon lukitusuudistushanke. Hankkeessa uusitaan kaikkien asetinlaitetilojen, sähköradan syöttö- ja välilytkinasemien, tasoristeyslaitoksien ja liikkuvan kaluston laitetilojen lukitukset. Lisäksi turvalaitekaappien ja –kojujen lukitukset tullaan suurilta osin uusimaan. Hankeen toteutetaan vähintään neljässä eri vaiheessa, jotka ovat:
 - Vaihe 1 asetinlaitetilat ja syöttö- ja välilytkinasemat (valmis)
 - Vaihe 2 liikkuvan kaluston valvontatilat, tasoristeyslaitokset (käynnissä)
 - Vaihe 3 kojut ja kaapit
 - Vaihe 4 muut lukituskohteet (toteutus auki)
- Vaihe 1 on kokonaisuudessaan valmis ja yhteensä asennuksia tehtiin n. 490 kohteeseen. Sen lisäksi hankkeiden toimesta on teetetty kymmenkunta uutta kohdetta.
- Vaiheen 2 mukaiset muutokset alkavat huhtikuun aikana ja valmista on heinäkuun 2025 loppuun mennessä.
 - tasoristeyslaitosten tiloista lukitaan sähkötiloihin johtavat ovet, muut jäävät nykyiselle lukitukselle

Lukitusuudistuksen hankinnat

- iLOQ-järjestelmään on hankittu erillinen pääkäyttöpalvelu, joka vastaa vikojen vastaanotosta, lisensseistä sekä avainten luonneista. Toimittaja vaihtui 03/2025 ja pääkäyttötoimittajana toimii TS Turvasi Oy.
 - Pääkäytön yhteystiedot:
 - vaylavirasto@turvasi.fi, puh. +358 44 730 1780
 - Pääkäytön vaihtuminen ei käyttäjälle näy muutoin kuin siinä, että vikailmoitukset ja järjestelmään liittyvät apupyynnöt ovat selkeämmin pääkäytön vastuulla.
 - Lisäksi pääkäyttöön palautetaan mahdollisuus toimittaa uusi rekisteröintilinkki, mikäli pyytävällä henkilöllä on aktiivinen avain järjestelmässä. Tällaisia tilanteita ovat esim. puhelimen vaihto tai sovelluksen jumiutuminen ja uudelleen asennus
 - Pääkäytön toimesta toimitetaan n. 2-3 kertaa vuodessa massaviesti sovelluksen "viestit"-välilehdelle tärkeimmistä järjestelmätason muutoksista. Näitä voi olla esim. voimassaolon muutokset ja ei-aktiivisten avaimien poisto.
 - Jokaisella käyttäjällä on velvollisuus seurata tiedotteita ja tarvittaessa päivittää omat kulkuoikeustietonsa
 - Huomioitavaksi, että viestit poistuvat sovelluksesta uudelleen asennuksen yhteydessä

Lukitusuudistuksen hankinnat

- Järjestelmä myös vaatii huolto-, korjaus- ja asennuspalvelua, ja kyseinen palvelu hankittiin puitesopimusmallisena vuonna 2024. Puitesopimukseen valittiin kolme eri toimittajaa ja huolto- ja vikakorjaussopimukset ovat jaettu toimittajille maantieteellisesti neljään alueelle.
 - Peruskäyttäjille palvelu ei sellaisenaan näy, mutta rakennuttamisessa olevia tahoja suositellaan tutustumaan puitesopimuksen ohjeeseen.

Väylävirasto
Trafikledsverket

Turvallisuusselvitykset ja kulkuoikeudet

- Uusi ohje 21/2024 tullut voimaan, joka kuvaa miten turvallisuusselvitys haetaan, kun sitä tarvitaan itsenäisen pääsyoikeuden hakemiseksi (IPO) Väyläviraston turvalaite- ja/tai sähkötilaan.
- Kaikilla IPO -henkilöillä on oltava turvallisuusselvitys voimassa 1.1.2026 mennessä, mutta ohje ja vaatimukset pitkälti käytössä avainhallinnan puolella.
- Turvallisusselvityksen voimassaolon valvonta on vastuutettu palveluntuottajalle, projektipäällikkö vain vahvistaa, että hankkeeseen kuuluva henkilö kuuluu oikeasti hankkeeseen ja tarvitsee IPO-oikeuden + turvallisuusselvityksen.

Turvallisuusselvitykset ja kulkuoikeudet

- Turvallisuusselvitys haetaan lähtökohtaisesti suppeana.
- Turvallisuusselvitys on voimassa enintään 5 vuotta, mutta selvitys haetaan aina projektin keston mukaan. palveluntuottajan velvollisuus on hakea IPO-henkilönsä turvallisuusselvityksen uusintaa ja tarvittaessa peruuttamista (jos henkilö esim. irtisanoutuu eikä tarvitse enää turvallisuusselvitystä).
- Pääsyoikeutta ei myönnetä 1.1.2026 jälkeen, jos hakijalla ei ole turvallisuusselvitys voimassa, olemassa olevat oikeudet perutaan.
- Väylä voi tehdä palveluntuottajien valvontaa, jossa tarkistetaan, että annetut tiedot turvallisuusselvitetyistä henkilöistä pitää paikkansa ja IPO-henkilöillä on turvallisuusselvitykset oikeasti voimassa.

Väylävirasto
Trafikledsverket

Turvallisuusselvitykset ja kulkuoikeudet

- Väylävirastossa rataverkon avainhallinta on keskitetty kunnossapidon turvalaitekunnossapidon valvontaan sekä isännöintiin. Tämä koskee kaikkia rataverkon avainhallintaan liittyviä asioita.
- Turvalaitetilojen (asetinlaitetilat, tasoristeyslaitoskojut ja –kaapit sekä turvalaitekaapit ja –kojut) avainpyynnöt alueellisten turvalaitekunnossapidon valvojien ja/tai valtakunnallisen turvalaitekunnossapidon projektipäällikön tai asiantuntijan kautta.
 - valvojat: P-S Vesa Mämmi, I-S Iiro Simola, L-S Janne Rantanen, E-S xx
 - pp: Kristian Granlund, asiantuntija: Juha Lipponen
- Sähköratatilojen avainpyynnöt sähköisännöitsijöiden kautta
 - E-S Henrik Nilsson, I-S Vesa Rouhiainen, L-S Ilkka Koski, P-S Mikael Lohilahti ja Petri Peltokorpi

Turvallisuusselvitykset ja kulkuoikeudet

- Kulkuoikeuksien hakeminen rataverkon tiloihin uuden ohjeen (38/2024) mukaisesti hankkeen/urakan Väyläviraston projektipäällikön tai rakennuttajakonsultin toimesta. Lomakkeet (ohjeluettelossa) tulee olla oikein täytetty sekä turvallisuusselvitykset teetettynä.
 - Hakemus toimitetaan Väyläviraston rataverkon avainhallintaan, jossa hakemus käsitellään mahdollisimman pian ja se joko toimitetaan eteenpäin pääkäyttöön avaimien luomiseksi tai pyydetään lisäselvityksiä.
 - Mikäli myönnettyyn avaimeen haetaan muutosta (esim. kulkualue, voimassaolo), niin ohjeluettelossa on myös tähän tarkoitukseen oma pohjansa. Käsittely kuten uusien avaimien haussa.
 - Muissa tapauksissa, esim. puhelimen vaihto, uusi rekisteröintilinkki tai avaimen palautus, voi olla yhteydessä suoraan avainhallintaan.
 - HUOM! Avain on aina palautettava työsuhteen päättyessä, myös silloin, kun työnantaja vaihtuu mutta puhelinnumero säilyy ennallaan.

Väylävirasto
Trafikledsverket

Turvallisuusselvitykset ja kulkuoikeudet

- Väylävirasto ja Fintraffic Raide Oy ovat sopineet, että toiselle osapuolelle teetetty turvallisuusselvitys pätee pyydettyäessä kulkuoikeuksia toisen osapuolen tiloihin
 - Eli Fintrafficin hankinnoissa, joissa on tarve päästä Väyläviraston tiloihin, Fintrafficin teettämä turvallisuusselvitys on pätevä – ja sama pätee toisin päin.
 - Väyläviraston hankinnoissa Fintrafficin tiloihin pääsyoikeuksien haku aina turvalaitetiloista vastaavan avainhallinnan kautta.

Väylävirasto
Trafikledsverket